

TAJA KRAMBERGER

Az ignorancia metropolisza és optásai

Michele!¹

I.

Azon gondolkodom,
vajon a térség érzete e helyeken,
ezekkel a dimenziókkal
nem olyasvalami-e, mint egy álom, héliumbalonnal
repülni a természet eleven homokjában:
kettős, fiktív ámtásra tett kísérlet.
Éjszakai lidércnyomás a mozgás illúziójával és
a valóság becsempészett optikájával
az elemek mobilizációjára tett kísérlet:
melyek közt a mobilizációnak
semmiféle helye sincs.

Michele Obit egyszer azt mondta
nekem az Európa kávézóban, hogy meglehetősen
nehéz a határ mentén élni, hisz
sehová se tartozol, és senki se törődik
azzal, hogy mi történik ott. Lejjebb Itáliában,
az önmagát hirdető gócponthoz közelebb,
a pályaköröket az elutazások alkotják meg.

II.

Igen, ez így van. Csak azt nem tudom, mit
feleljek neki, én, aki
legalább kétmillió embert igényelek egy kupacban,
hogy nyugodtan lélegezhessek (mert ebben
a penészes gombócban ez szinte képtelenség).
Nekem folyam kell, mely száguld, mint a TGV,
hogy nyugodtan úszhassak. Aki feltétel nélkül
háromszáz kilométernyi gabarit-t követetek
a költészetnek,

leginkább prágai vagy párizsi
civilizált pincéreteket és különösen nagyobb
átmenet nélküli kulináris rangot. Aki
megkövetelem a megfelelő nívót, még ha
kecskehízalásról vagy krumplitermelésről is van szó,
méltóságot és semmiféle titkolódzást,
köntörfalazást vagy szpáhi propedeutikát,
amely totalitárius ligatúrákat csempész a fejezetekbe.
Aki a környezet fondorlatai révén az ignorancia
urbanizálatlan metropoliszában élék,
Ljubljanában,

és

semmiféle különbséget sem veszek észre
a mérgezett hegyű nyilvessző irigység iján
való elhelyezésének a technikájában,
ha azt a metropolisz mentális
vagy a határvidék sziluettjének húrja feszíti.
Nemrég egy afféle verselgető
Prokrusztésszel készített interjúban ismét
olvashattam egy nevetségesen
szorgos hipotézist, hogy
Szlovéniának egyetlen
egy női (!) költője sincs.

III.

Persze hogy nem igaz. Csak azt nem tudom, én, aki
gyermekkoromat a tenger mellett töltöttem
s a nyulak közt a szénaboglyákban (mint te),
hogyan kommentáljam ezt. Senkivel se találkozom,
elismerem, ezen a vidéken már régóta
senkivel se találkozom.

A határok nem gumiszalagok, ám a centrumot
nem is külső, nem is belső demarkációs
vonal határozza meg,
sem egy bizonyos korszak
tetszés szerinti ponttól való
közelsége vagy távolsága,
centrum van! és ez
nem tetszőleges.

Csak tőle
tolódnak el a szavak, melyeket
némelyek és még te
írsz le, Michele.

A határok, állítólag, azért vannak, mert két test
egyszerre
egyazon helyen nem lehet jelen. De két test sohasem
lehet mindig egyazon a helyen, ez illúzió,
pillanatnyi ámtás, doktrína income,
ami miatt az emberek közt már
semmiféle térség sem létezik, se a lélegzés,
se a szerelem számára.

¹ Michele Obit olasz költő. 1966-ban született Németországban, olaszországi szlovén szülők gyermeke. Kétéves korában visszaköltöztek Cividale del Friuliba, ahol azóta is él. Újságíró a *Novi Matajur* nevű kétnyelvű (szlovén–olasz) lapnál.

*Tény, hogy egy és ugyanazon
sínen egymást követően siklanak
különböztető konzisztenciák teste, különböző nagyságúak
és különböző irányultságúak,
és bármelyik határ merevségét
érvénytelené teszik. Határ, jóllehet
egy eléggé és kialvó láng ideiglenes kontúrja.
De az emlékezés, lángba
nyomódva, háborítatlanul tovább lángol.*

IV.

*Centrum és periféria lenni egyúttal,
ám nem egyszerre, de ezért nem kevésbé mindkettő,*

*csutkája és héja egy ismeretlen gyümölcsnek,
mely hússal töltendő meg –
tartalommal, érintéssel, szavakkal,
melynek kiváló ízére az emberek
sokkal azután is emlékeznek,
hogy a csutkát eldobták és elfeledték a héj színét.
Nem,
az ignorancia nem a határból fakad,
de nem is a középpontból,
az ignorancia egy gyenge tag válasza
az elhatárolódással kapcsolatos nehézségre.*

ROBI SIMONIŠEK

3. sz. vers

*Vannak helyek és titkok
jóllehet nem úgy ismered azokat mint tenyereden a vonalakat
a hideg téiben bent maradsz a kis szobában
a nagy hosszúlépcsős ház belsejében
az asztalon a nyitott könyvön túl visszafogja magát
egy zavaros fény sugarát:
mintha nem is érdekelné a tartalma se a hős végzete
aki csapdába keveredett
és most a szabadulás és szabadság lehetőségét tanulmányozza
valahol egy másik helyiségben hallhatod amint kifutott
a tej
a lábából
semmi se jobb koncentráció a centrumba vezető hosszú
sétánál ahol
tömegesen hunyorog a szemafor
és ahol Plečnik¹ elegáns oszlopai közt kanyarog
egy patak
a film minőségétől meglepődve ma könnyen
tanulmányozhatod
az utcák geometriáját és belélegezheted a Miklošič út éles levegőjét
amit belaktak a madarak
amikor visszatérsz
az idő magára ölti az éjt
mint a nő aki pizsamába bújt és gondolataiba merülten
elaludt
a párnádon.*

¹ Jože Plečnik (1872–1957) szlovén építészmérnök

TAJA KRAMBERGER (1970, Ljubljana) történelemből és régészetből diplomázott a ljubljanaei egyetemen. Párizsban és Budapesten hosszabb időt töltött ösztöndíjjal. A koperi főiskolán tanít, a *A Monitor* című többnyelvű folyóirat szerkesztője. Verseskötetei: *Marcipán* (*Marcipan*, 1997); *Beszél a tenger* (*Govori morje*, 1999); *Bársomyos indigó* (*Žametni indigo*, 2004); *Mobilizációk* (*Mobilizacije*, 2004). 2002-ben az osztrák Edition Thanhäuser Kiadónál jelent meg németül *Gegenströmung* című kötete.

ROBI SIMONIŠEK (1977, Celje) filozófia-művészettörténet szakon végzett a ljubljanaei egyetemen. 2003-ban jelent meg első kötete *Elsüllyedt katalógus* (*Potopljeni katalog*) címmel. Recenziókat, irodalmi és képzőművészeti kritikákat is ír.